

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

LETTO—YEAR XVII. Cena lista 25.00. Entered as second-class matter January 25, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., pondeljek, 24. novembra (Nov. 24), 1924. Subscription \$2.00 Yearly.

KAPITALISTIČNI INTERESI ZADRŽU- JEJO NAPREDEK.

NJIH PROFITABLJENOST JE
NENASITNA.

To dokazuje boj za gradnjo ka-
nalja od Chicaga do Mehikijskega
zaliva.

Evansville, Ind. — Tisti, ki so
nabebani v kapitalistični gospo-
darski sistem, ne bodo pristali, da
ta sistem ovira povsed napredek
v človeški družbi, ako preprečuje
njih brezmejno profitabilnost in
lakomnost po nakupovanju no-
vek milijonov k starim že nagro-
njenim milijonom. Dogodki, ki
se odigravajo v človeški družbi,
potrdijo, da je neizmerna profi-
tabilnost, s katero so okuženi mi-
ljorji in denarni mogočci, pra-
va cokla človeškemu napredku.

Kako velika in neizmerna je pro-
fitalnost privatnih velebizni-
jških interesov, je povedal kon-
zernik William E. Hull iz Peori-
je, Ill., ko je govoril pred Drugim
za razvoj doline Mississippi.

To društvo se namreč pote-
uje in dela nato, da se zgradi ka-
nal za oceanske ladje od Chicaga
do Mehikijskega zaliva in da se v to
vrsto izrabi reka Mississippi, ki
teri že sedaj zvezo za manjše
ladje od Chicaga do Mehikijskega
zaliva.

Hull je v svojem govoru
povedal, kje tiče vzroki, da se ni
izradil že izredno potreben kanal,

ki ne bi koristil samo počitici lju-
du, ampak milijonov ameriških
ljudstva, ker bi pomagal razviti
industrijo in poljedelstvo na za-
padu.

"Bojevati se moramo z vso na-
močjo proti vplivom denarnih
konzerv in Niagara Power kom-
panije, ki delajo pod platem bro-
delastnikov na Jezerih in ki trdi-
jo, da se zniža vodna površina."

Telegašči Kongresnik Hill "Vo-
de se odteka že tri in dvajset let,
pa ni opaziti slabih učinkov."

"Ti vodni požreščki (kongres-
nik jih imenuje "water hogs") iz
Kanade in Niagara Falls bi nam
radi ukradli 10,000 kubnih čev-
ljiev vode in se nato bojevali med
nabo, kdo jo bo dobil, da nepravi
deset milijonov dolarjev profita
na leto s prodajo električne ener-
gije."

Kongresnik je nato apeliral, da
se naj vsakdo na srednjem zapu-
du, severju, zahodu in jugu bojuje
za odtok vode po sčedanjem ka-
nalja v rekah Illinois in Mississip-
pi.

Prej poslušalec je razvил vso
zgodovino dolj do mednarodne ko-
misijske za vodo pota. Naglašal je,
da je gradnja kanala za veliko
ladje od Chicaga do Mehikijskega
zaliva bolj važna, kot je bila grad-
nja panamskega prekopa. Kajti
veliki zapad se je zdramil in spo-
nal, aho hoče, da se zniža cena
za prevažanje blaga, se mora
zgraditi kanal za plovbo ocean-
skih ladij.

Mehika protestira v
WASHINGTONU.

Potopanje proti mehiškim delav-
cem v Louisiana je ujetilo
mehiško vlado.

Mexico City, 2. nov. — Mehika
vlada je poslala note v Wash-
ington, v kateri protestira proti ti-
ranju in ravnjanju z mehiškimi
državljanji, ki so vposleni na plan-
inah v Louisiana. Nota se glasi,
da so vse določanje pritožbe mehiškega konzula v New Orleansu
brez uspeha.

Nova avstrijska vlada.

Dunaj, 22. nov. — Vladna kri-
ža v avstrijski republiki, ki je tra-
dila dva tedna, je bila končana
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvetnik
in ministrski predsednik; Leopold
Weber je podkonsul in justični
minister. Heinrich Matz je mi-
nistr zunanjih zadev; Jakob
Auer je finančni minister. Drugi
ministri so isti kot so bili v
časnem kabinetu.

Avstrijski predsednik je imel
včeraj, ko je zbornica dala zaup-
novi vladi z 91 preti 60 glas-
ov. Rudolf Ramek, odvet

Razne vesti.

ELEKTRIČARJI SO UVEDLI POSMRTNISKO ZAVAROVANJE.

Čeprav priporočajo, da jih druge unije posnemajo.

Washington, D. C. — 939 članov "Mednarodne Bratovščine elektrodelavev" je pod direktivijo svojega glavnega odbora ustvarilo zadržljivo posmrtniško zavarovalnico pod imenom Union Cooperative Life Ass'n. Takoj v prvem tednu, ki je končal dne 17. novembra t. l., je bilo izdanih pošte za \$1.600.000. To zadržljivo zavarovalno podjetje pričakuje velikega uspeha.

Elektrodelavci so pri svoji unijsi uveli zavarovanje za posmrtnino že leta 1922. Posmrtnina je bila omejena na tisoč dolarjev. Dne 30. septembra 1924 je premočenje znašalo \$851.900. Glavni oddevniki organizacije so spoznali, da le malo povečajo upravne stroške, tedaj lahko izdajo zavarovalne police za vsako vsoto. Čeprav zavarovalne družbe odtegnejo premije od 20 do 50 odstotkov, da vodijo zavarovanje. Štiri deset milijonov ljudi v Združenih državah je zavarovanih za šestdeset milijard dolarjev. Denar, ki ga lastujejo te tvrdke, se moči takrat hitre, da bodo te kompanije lahko kontrolirale v 50 letih vse industrijsko življenje v Združenih državah.

Elektrodelavci pravijo, dači ustanove svoje zadržljive banke, poleg pa že avto zavarovalne družbe, tedaj hodo kmalu postali nevarni konkurenti privatenemu monopolu.

S. N. P. J. je tudi tako zavarovalna družba. Njena kratka doba od ustanovitve in njeni uspehi dokazujojo, da so slovenski delavci, oziroma jugoslovanski delavci že zdavnate sprevredni, kar še zdaj američki delavci spoznavajo, da učinkuje v interesu delavskega razreda.

KOT V STAREM RIMU IN GROBLJU.

Orgije pred vellivimi.

Chicago, Ill. — "Panem et circenses" — "kruha in igre" je začel proletarijat v starem Rimu, ko je mogeno rimsko cesarstvo pokalo na vseh krajih in se oblikovalo svojem koncu.

Rimski mogotci so prirejali javne orgije in zabave, da so z njimi skriti sestradiane rimske proleterje. Po izjavi državnega pravnikarja Franka Peska in rev. Philipa Yarrowa, superintendent Družbe ilinojskih vigilantov se te načade in običaji ponavljajo v Chicago pod patronanco profesionalnih političarjev, katerim se ne da nobeno sredstvo preumazano, kadar love glasove.

Po besedilu v obtočnicu se je predvidela sabava pod direktivo občinskega svetovalca in mestnega očeta Joseph Mendela v petlog demokratični stranki, pr. kateri so ženske nastopale gole in brez oblike. To se je zgodilo dne 30. oktobra. Zbral se je okoli tisoč pet sto gledalcev, odražanih možih in mladeničev, ki so prisotvorili teh orgiji.

Državni pravnik Peska izjavlja, da so bile zapričežene proti Mendelu obtočnice, ki ga obtočuje zarote z namenom, da korumpira javno moralno.

Tožitelj je rev. Philip Yarrow, protestantski duhovenec. Ducat vel in mladeničev, ki so prisotvorili temu nemoralnemu cirkusu, so bili zaslišani v pisarni državnega pravnika.

"Nis' izza dñi prepadačega Rima in prepadačega Grčije se ne more meriti s to umazano nemavnostjo, ki se je odigrala pred dñimi 1.500 mož," je rekel Yarrow. "Politika mora biti gotovo korumpirana, ko se ljudje postavljajo takih predstav, o katerih se ne more zavoriti, pred več ko tisoč možih, da si zagotove glasova."

Yarrow izjavlja, da sklice sejo vodnika svojega društva, da podname korake za odštevane aniterstvene ogete Mendela in občinskega sveta.

Predstavto so obdrževali v Češoameriški dvorani na Otemajti ulici. Oglaši za predstavo, ki so zanj v posesti državnega pravnika Peska, pripovedujejo, da predstavo prireduje pod neznanim imenom demokratična organizacija 25. okraja (varde) v polstevje blivihčih včiljega sodnika birča Dennis Evansa, ki ima kandidira.

Evans izjavlja, da mu ni bilo nista moga o predstavi in da ga ni pri predstavi.

POŽAR V GOEDOVINII.

Slika kaže ognjegasec, ki gasijo ogenj v bližini zgodovinske Valley Forge na hribu Valley Hilli onstran Valley Creeka v Pensylvaniji, kjer so se vrstile važne bitke za časa ameriške revolucije. Pred nekaj tedni se je vnel gozd in plamen, ki se naglo razširjal, je nekaj časa ogrožal zgodovinsko Valley Forge. Pravočasno so ga pogasili.

VEČ UČENCEV HOČEJO NA PRATITI UČITELJEM.

Nemočnost malomeščanskih gospodarjev se pokazuje povsod.

Chicago, Ill. — Chicago je res veliko mesto, a tisti, ki gospodarijo v njem, pokazujojo prav malo v lemnestih gospodarskih zmožnosti, ako se njih dejanja sodijo po priporočilih, za javne ljudske šole.

Mesto da iščejo tam prihranke, kjer se lahko napravijo brez škode za podnik mladine, pa hočejo učiteljem naprati več otrok v vsakem razredu, da znižajo število učiteljev in tako prihranijo šolskemu skladu en miljon dolarjev na leto.

Že zdaj je po 42 šolarjev v nem razredu, ko zadostuje popolnom 36 učencev na enega učitelja, da se dosežejo dobri uspehi.

Nelson B. Henry, tajnik finančnega odseka, je priporočil, da so učenci v enem razredu pomnože od 42 na 48, da se lahko odpusti sedem sto učiteljev in tako prihrani en miljon dolarjev na leto. Tako za srednje šole se predloži poseb.

Učitelji protestirajo proti načrtu in opozarjajo starše na nevarnost, ki priljaja od pomanjkljivega šolskega poduka.

Ako ima mesto denar za razširjanje in izkavanje cest v notranjem mestu in gradnjo monumentalnih mostov, tedaj ga mora imeti tudi za dobre vagojo in izobrazbo mladine. Vselej pomanjkljivega poduka, trpe največ otroci delavskih staršev, ki nimajo sredstev, da bi najemali svojim otrokom privatne učitelje.

Indijski princ v kasi.

London, 21. nov. — Te dni se vrši v Londonu sodnijska obravnavka, ki še nima para v zgodovini Anglije. Charles Robinson, profesionalni igralec za denar, toči Midland banko za 8750.000. Ta vrata predstavlja neplačan delež podkupnine, katero je prejemal potom banka od indijskega princa, ki je imel ljubavno razmerje z njegovo ženo, lepo in plavolaso Maudie. Sodišče je "v interesu države", da ne bo škandal, zamolčalo ime princa, toda časopisi poročajo, da je Hurri Singh, raja indijske province Kishmar. Pri obravnavi se omenja le "mr. A". Prince se je seznanil z Robinsonovo ženo v Parizu, nakar sta se shajala v nekem hotelu. Robinson je izvrah celo stvar in primoral princa, da mu jo plača, oziroma se je zavezal plačati visoko vsto denarja za ukradeno ljubezen njegove žene. Sedanja tožba dograjuje, da vsto še ni plačana.

Pobiranje opija v Rusiji.

Moskva, 22. nov. — Sovjetska vlada, dasi je odloknila sodelovanje v protiopijski komisiji ligi narodov, je včeraj odredila stroge ukrepe proti prodajanju in rabi opija in drugih narkotičnih strupov in sovjetskih republikah. Vsega, ki prodaja opij in druge take strupe, čaka izgon za dolgo let v Sibirjo, izguba državljanskih pravic in zaplenitev vsega njegovega premočenja. Osobe pa, ki vlažajo opij in druge narkotične strupe, pojdejo v posebne protinarkotične zavode, kjer bodo opravljale težka dela toliko česa, dokler jih zdravnik ne spozna zdravim.

Prodajalci so obdrževali v Češoameriški dvorani na Otemajti ulici. Oglaši za predstavo, ki so zanj v posesti državnega pravnika Peska, pripovedujejo, da predstavo prireduje pod neznanim imenom demokratična organizacija 25. okraja (varde) v polstevje blivihčih včiljega sodnika birča Dennis Evansa, ki ima kandidira.

Evans izjavlja, da mu ni bilo nista moga o predstavi in da ga ni pri predstavi.

FAHYJA HOČEJO POTEZNITI IN KASÉ.

Njegovi advokati inigravajo poseso za poteso.

Chicago, Ill. — Herbert Holliday, bandit, ki je po roparskem napadu na vlak pri Rondoniu spokal na lokomotivo in podvrgel strojvodja in kurjača, ni hotel nastopiti kot priča za državno pravništvo.

Advokati se trudijo dokazati, da ni verjeti Brent Glasscocku, glavnemu priči državnega pravdnika, še, da je hotel ubiti pri roparskem napadu bandita Hollidayja in Willie Newtona. Advokati menijo, ako bi bila ta dva bandita ubita, tedaj bi Glasscock prejel en miljon dolarjev več od plena.

Ljudstvo, ki čita podrobnosti o obravnavi, meni, da gre teliku vere Glasscocku kot Hollidayju in Newtonu. Vsi trpijo so roparji in napadli so vlak. Stara navada je pa, da se roparji prepričajo med seboj, kadar dele plen ali če saidejo v kašo, da ne morejo tako hitro iz nje.

Državni pravnik je večinoma dovršil dokazovanje s pričami, da so pri poletnem ropu sodelovali tudi Fahy, Jimmy Murray in Walter McComb.

LADJA OPLENJENA ZA ŽGANJE.

New York, N. J. — Kapitan parnika "President Harding" je poročal, da je pomagal britiski škoni "Veronica", ki se je nahajala v slabem položaju. Napadli so jo piratje, pobrali žganje z njo, nakar so jo pustili. Ladja se nahaja sto milij prš od rta Sable.

Morgan posodi Franciji sto milijonov.

Pariz, 22. nov. — Francoska zbornica je danes odobrila načrt, na podlagi katerega najame Francijo novo posojilo pri ameriških bankirjih, na celu katerih je Morgan & Co. Edino komunisti so glasovali proti posojilu. Posojilo je 25 let in Francija bo plačevala sedemdesetotisoč obresti.

Ameriški diplomat in opera pevka.

Budapest. — Znana opera pevka Jerica, ki je priljubljena v Budapešti, ravno tako kakor na Dunaju ali v New Yorku, je nedavno povzročila afizo, v kateri je podlegel ameriški diplomat Jeremiah Smith, generalni komesar na Ogrskem, ki nadzoruje posojilo lige narodov. Ko je bila povabljeni v Budapešto, je odgovorila, da gre s pogojem, da dobije običajno stanovanje v hotelu, iz katerega je razgled na Dunavo. V ravno tem stanovanju je bil Jeremiah Smith. Kaj storiti? Smith nekaj velja v Budapešti, čaka izgon za dolgo let v Sibirjo, izguba državljanskih pravic in zaplenitev vsega njegovega premočenja. Sedanja tožba dograjuje, da vsto še ni plačana.

Pobiranje opija v Rusiji.

Moskva, 22. nov. — Sovjetska vlada, dasi je odloknila sodelovanje v protiopijski komisiji ligi narodov, je včeraj odredila stroge ukrepe proti prodajanju in rabi opija in drugih narkotičnih strupov in sovjetskih republikah. Vsega, ki prodaja opij in druge take strupe, čaka izgon za dolgo let v Sibirjo, izguba državljanskih pravic in zaplenitev vsega njegovega premočenja. Osobe pa, ki vlažajo opij in druge narkotične strupe, pojdejo v posebne protinarkotične zavode, kjer bodo opravljale težka dela toliko česa, dokler jih zdravnik ne spozna zdravim.

ŽUPNIKOVA ŽENA ZADAVLJENA.

Nato počesa v poč.

Columbus, O. — Iz znanosti se ne more nikde norčevati. Znanost je pozitivna in ne uči meglenih pravijev. Ona pravi: Tako je, in zato, ker sem rukla, da je tako, se je tako zgodilo. Ali pa pravi: Tega ne vem, ker še tega nisem dogonal.

Da je tako, je znanost zopet pokazala pri preiskavi, na kakšen način se je izvršila smrt župnikove žene Addie Sheatsley. Ubila je državni pravnik in ugibala so drugi, na kakšen način je župnikova žena storila smrt. Ampak zmajar ni ugibal in je dogнал s kemično analizo njene trupice. Ampak že dognal je v dognalu in je zahajila v jake kritični položaju. Da prepreči paniko, se je komandant Ivanek umaknil z redarji proti arkadam in, da izstreliti v zrak več salv. Na vsako salvo so odgovorili komunisti z novo točo kaznenja. Med občinstvom je nastala divja panika. Ljudje so se skrivali na spomenike in po arkadam. Komunisti niso prenehali nititi teden, ko je dobila policija pod vodstvom dr. Vragoviča 60 možnega očaja. Dr. Vragovič je zadel kamen pod desno oko in je močno krvaval. Vrh tega je bil ranjen na desno v obrazu. Policijski redarji so ga zadržali v vili in ga vodili v zapor.

Detectivi so pričeli na podlagi kemičarjev izjave, kateri se pripravljajo patolog dr. H. M. Brandage, znova preiskavati misteriozni umor.

ROPARJI OPLENILI FARMO.

River Falls, Wis. — John Dunseth je naznani oblastim, da so mu nani vložile vdrlji na njegovo farmo. Razbili so mu majhno varnostno ahrambo in iz nje vzeli sedem tisoč dolarjev v zlatih in žakovecih in tisoč dolarjev v obvezniščih svobode.

Vesti iz Jugoslavije.**Krvava dneva v Zagrebu.**

Dne 1. in 2. novembra je bil Zagreb zopet pozorjajoč krvavih izgredov, ki so jih inšenirali komunisti in Hanaoveci. Ponkod so bile demonstracije direktno revolucionarnega značaja in naprejne proti dinastiji in državi.

Ze v noči od 1. na 2. nov. je prišlo na več krajih do resnih spopadov. V gostilni "Lovački dvor" je skupina Orjunašev prepevala znano pesem "Dok je nama Lika, nema republike." Navzoče Hanaoveci je to tako razburilo, da so navalili na Orjunaše, nakar je prišel pretep, v katerem je sodeloval ves lokal. Izstreljenih je bilo tudi 12 strelov, večinoma v strop. Pri spopadu je bil točaj Ivan Dežad, zadev od krogla v desno nogo, nekaj kontrolor državnega kolodvora, ki je iz strahu skočil skočil okno, pa se je pri padcu polkodoval. Končno je policija k silu izpraznila lokal in arretirala jurista Franca Horvata.

Ob dveh ponosli so Hanaoveci pred bolnišnico na Ulici napadli in srnatili nekega oficirja. Tudi tu je prilno potem do pretepa, vendar pa ni bil nihče resno poškoden.

Na vseh svetnikov dan so se izredili ponosli in zavzeli večji dien. Popoldne, ko je bilo na Mirogoju na desetihodisjetih ljudi, so je zbrala okoli groba morilca ministra Dražkovića. Alija Alijagić

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podpora Jednota

Izbora, 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.**Izvrševalni odbor:****UPRAVNI ODSEK:**

Predsednik Vincent Cinkar, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. J., Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Béla Novak, gl. blažnik John Vugrich, urednik glasila József Záverai, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. May St., Springfield, Ill., Martin Zelenik, Box 278, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 2408 S. Hamlin Ave

Fr. Gestriš:

Iz arhiva.

Povest.

(Dajte.)

Pl. Hager je nekaj časa molčal ob mizi, potem izpil svoje pivò in se poslovil od dekleta. S seboj pa je nesel veselo zavest, da njega posest pri županovih ni bil brez nobenega vpliva na Olgo.

Po odhodu častnikovem je ostala deklica še vedno zrčko skozi okno, in Štipko Zgaga je imel najlepšo priliko, občudovati začeljive dražesti dražestnega ji telesa. Srce mu je prekipovalo od ljubezni, toda približati se ji ni uspel.

Olga je čutila, da jo motrijo lekarnika zaljubljeni pogledi, in pripojalo ji je to. Ostala bi bila mirna na svojem sedežu, da je ni v veči počkala mati.

Zgaga je mislil, da se sostane v veči s svojo oboževanko, zato je naglo izpil svojo merico in odšel. Toda v veči ni bilo Olge, niti ne pred hišo.

Krenil je proti domu.

Z zadovoljnim smehom na licu je odzdravil srečevalcem in zahvaljeval znance, čestitajoče mu na odzdravljenju.

Blaženi Zgaga!

X.

Sivi oblački so se vozili leno po nebu ter časih in časih zastirali slabo sevajoči solnečni žarki.

Na vrtni v Kotu so pričale veči nama gole gredice, da je prišla jesen s svojo tožnostjo v dekelo. Po steciah je šumelo velo listju.

(Dajte.)

Ko je stopil sluga z luno v fazo prvega kraja in ko je tedaj segla svetloba do središča k vam obrnjene poloble, je zagledala muha luč svetilke; dolgo temno senco meče nje telo po lunini površini, napočil ji je čas solnčnega vzhoda. In odsej ji sije solnce neprstano v vedno večji svetlobi. — Sluga stoji s polno luno za našim hrbtom, svetilka gori mušči direktno nad glavo, v cenuji ji oznanja na nebu solnce poldan. — Kot zadnji krajec stoji luna ob naši desni ramni in tedaj zopet zagnre črna noč središče luninega obraza, če kratke čas se blešči sveta glavica muščic, orjaška gora, v solnčnem svitu, nato zatonje v noč za dolgo dobo petnajstih minut, to je petnajst zemeljskih dni.

Skoraj celih petnajst dni je bivala muha v svetlobi, petnajst dni jo je ogrinjala noč.

In tako je tudi na luni. Tekom svojega 29½ dnevnega obhoda se zasuče luna natančno enkrat okoli osi in obrnata radi tegu proti zemlji vedno isto stran svoje kroglice.

Petnajst zemeljskih dni sije solnce na vsako točno luninega površja in ravno tako dolgo jo odeva nepridržna noč. Trideset zemeljskih dni — en lunin dan!

En lunin dan pa je podoben drugemu kot brez bratu. — brez dolgih zimskih večerov, brez kratkih poletnih noći, brez čarov pomladni in lepotne pozne jeseni se niza dan in ob dan v enolično verigo.

Gore in morje, noč in dan, prelepa igra svetlobnih kontrastov po pokrajnah lune — čemu vse to?

Kdo bo zgradil prekrasno palačo in pozabil obljudit jo s prebivalci?

Kakšen smisel bi imela vsa veličastna lepota prirode, če bi ne bilo drobnega človeškega srca, ki jo vzprejemata in čuti, ki hrepenti po nji in jo razume, ki jo v svoji notranjosti pretvarja v novo harmonijo?

Ce bi bilo prostrano stvarstvo samotno, brez vsakega razumnega bitja, tedaj bi se mi dozdevalo kot žarka luč, ki teče in beli skozi brezbrezni prostor in ne najde drobne plaskvice, da bi se razčarala ob nji, da bi se razigrala v jasnih refleksih, razpriali v pestre barve in porekla: Glej, jaz sem luč!

Zakaj bi tudi na luni ne živelu razumna bitja? Stotisoč milij od tod morda tudi njim poljejo noči sreca v tiho noč. Visoka na nebu jim sveti milii soj zemeljskega čipa — morebiti tudi ona noč mislijo na svoje brate.

Vzemite to svetlo slutnjo seboj! Naj vas budi k vedenju globljemu spoznanju prirode in naj vam bo vez, ki vas spaja z večno nedostopnimi tujimi svetovi!

S podvojeno silo se hočem posvetiti raziskovanju nebeških skrivnosti in če me bo boja milost zopet izvolila, da odkrijem nova mirabilia coeli (čudovite prikazi na nebu) tedaj se ne bom občutaval, da jih obrazlomim vam in celemu svetu v posebnem "Zvezdnem glasniku". — Lahko noč, plemenita gospoda!!! — — —

Sam je ostal Galilei na stolpu; opt ob daljnem strui nemš v zvezdno nebo. Pokojno lije mesedino na kupidi sv. Marka, "Canal Grande" blešči pod njim kot pas, skovan iz srebra.

Glej, to je ura zvezd, ko trka resolutivo na tvojo dušo.

In to je čas, ko se utrga od tebe hrepenujenje. Vse oplojeno z misijo in lepoto se utrga od tebe, ki si je priklenjen na temni svoji zemlji, in si upa od tod in gre, da spava na gladino nekončnega svetovnega oceana.

— Palolo in ti! — — —

Vrabeči so se izprelatali po največ že golih vejah in posedali po gredah. Okrog stolpa pa se je vila črna jata kavk.

Cvetice so zvezdine otresle pisanja svoja krile, le pod staro lipo sredi usehle trave je povešal zapoznali evet velo glavico. Brez družice, samoten, ostavljen stal je ondu evet, in le stari prijatelj, davni znanec rmeni solnečni žarki se mu je časih približal in ga božal po veliki licih. A vzdramiti ga ni mogel iz tih tožnosti.

Ubogi evet! — Prav tako se gošči slovence, kateremu je evetni mladostni vzela usoda najdražja bitja in ga pohnila v tuji svet živeti samotno, tožno življenje, v katere zasipte le redkokrat jasen žark...

Dasi je bilo že pozno dopoludne, plavala je še vedno tenka, prozorna meglica nad zemljo. Zrak je bil mehak, vlažen.

Tožna si jesen, vendar krasna v tožnosti svoji.

Teh mislij je bil tudi Pavel, ki je sedel na vrtni klopi. Učeno knjigijo je bil položil poleg sebe ter brskal s palico po rjavem listju.

Poleg učene knjige je ležala na klopi se druga v sivo platno vezana in z zlatom rezana — Jelčina spominska knjiga. Dala mu jo je sinčič, da ji kaj vanjo zapise. Izpolnil ji je željo in zadovoljen je bil s seboj.

Gotovo že desetikrat je vzel danes knjigo v roko in poluglasno čital stihe, katerje ji je bil zapisal.

"Gorkočutno sreč moje
Eno željo le goji:
Da posiplje poto s cvetjem
Ti Evljenje žive dni;
Rahlo naj to cvetje diha

In ljubko Ti govor: Njega vernost ne usiha!"

"Ha — ha — ha!" začul se je zvonček ženski smeh od gradu.

Mladi naš junak je osupnil. Ozrl se je, ali ko je videl, da smeh ni veljal njegovemu pesniškemu prvencu, pomiril se je nekoliko. Vendar je da slučaj tešno prišreč. Vodel je, da slučaj igra veljavno nalogu v življenju našem. Morda je ta slučajni smeh, zazvenevši bodoči dočitelj svojo prisego, pomembnejši. Zamisli se je.

Hreščiči koraki po pesku in listju so ga vzdramili. Bližal se mu je Kodran.

Pavel je naglo skril spominško knjigo, toda Lovro ga je opazil.

"Oprosti, da ti hodim morda v neprav!" dejal je in se poredno smehljal.

Salil se je baš poprej pred gradom z Anico in bil je dobre volje.

"Nikakor ne!" odgovoril je Pavel in zardel. Dovolj sem že študiral za danes."

"Iz zlatorene knjige?"

"Iz te-te." In mladi pravnik pokazal mu je zvezek zakonika. Vidno je bil v zadregi.

"No, nečem te dražiti," počel je Kodran ozbiljno. "Dobro si cer znaš skravati čustva svoja, ali ne skriješ jih vendar ne. Zaljubenci ste slepi ter kaželete ravnotak najbolj svoje skrivnosti, kadar jih hočete privraviti."

Pavel je molčal. "Kje je neki zvezdel?" misliš si je.

"Toda pustiva to!" nadaljeval je Lovro, videč, da njega prijatelju pogovor o tem ni ljub. "Poskal sem te, da te povabim s seboj.

"Oho, stoj in pometaj pred svinjam pragom," zavrnil ga je Pavel, "ali si mi ti kaj zaupal o sebi in Olgiji?"

Zdaj je bila na Kodranu vrsta, da je opaznil. "In kdo je tebi o tem govoril?" vprašal je nekako utrgo.

"Zaljubljeni so slepi ter kažejo ravno takrat najbolj svoje skrivnosti, ko jih hočeo privrati," ponavljaj je Pavel smehljaje se prijateljeve besede. "Toda," nadaljeval je, opazivši, da ta odgovor Lovretu ni bil po volji, "priznati moram, da dobro skrivaš svoja čustva. Jaz ne bi bil nujesar opazil, da mi ni tega povedala — Jelica!"

"Ali kje je zvezela ona?"

"Od sestre svoje. Sei več, ženska molččost ..." dejal je z zančljivim glasom, katerega se je bil menda naučil od plemenitega nadgorčnika, in prekržil nogi.

"Ker že nekaj veš, vedi vse," opomnil je Kodran po kratkem molku ter začel pripovedovati tovarišu zgodovino svoja: ljubezni.

"In zdaj je vse končano," zavrsil je, "če vsega je ostal samo spomin, kateri pa, ne bude grenil preostajajočih mi dñih življenja."

O pravem času je sklenil Lovro povest svoje ljubezni, zakaj voja ravno obstal pred jednonadstropnim župniščem.

Kuharica, kakeršnih smo vajenih se izčravati po naših župnih dvorih, prikazala se je na pragu.

Lovro jo je vprašal po kapelalu, ali na žalost svojo zvezel, da je odpotoval zjutraj v Ljubljano ter da se vrne stoprav ponodi.

Zupnik pa je odšel na izprehod.

Našima znamencema ni preostajalo inega, nego vrnilti se. Ker sta se pa že do sita navozila, sklenila sta iti pač in odposlala kočijaža v vozom domov.

Počasi sta korakala, mudilo se zemni.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Nobenega ni bila volja, kreniti že proti domu, a drugam tudi nista vedela.

Pavel bi sicer ne imel nujesar proti temu, aki bi šla v trg k županovim, vendar izreči tega ni hotel, ker je vedel, da bi ga Lovro zbadal. Kodranu ni bilo nujno do Lesnic.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

Solnce je stalo že nizko na zahod, ko sta dospela do ovinka kjer se je cepila pot v Lesnice.

moj bivši soholec. Posetil bi ga da vidim, je li še takšen original, kakrišen je bil na gimnaziji. Ako greš z menoj, odpeljeva se takoj po kosilu."

Pavel je bil vesel, da Kodran ni dejal govoril o njega ljubezni, in radostno je privolil, da popolnoma pojde z njim.

Mogla se je bila že davno dvignila, in sonce je zaspalo sijalo, ko je nam že znana starodobna kočija omahovala po grapčevi cesti med goliimi strnišči proti Megličju. V nji sta sedela naša znamena in govorila o županovih.

Na razpotji, kjer je držala jedna cesta v Lesnice, druga v Megličje, spomnil se je bil namreč Pavel svoje ljubljenke in jutru je opoznjal ali pozna Aranjinu iz naše banke?"

Jaz: "Ali je lepa?"

On: "Nepopisno!"

Jaz: "Pa menda se koncem koncem vendar ne misliči očeniti?"

On: "Zakaj pa ne? Imam stalne mesečne dohodek: toliko in toliko. Stanovanje tudi imam. Ali pozna Aranjinu iz naše banke?"

Jaz: "Ne poznam."

On: "Star ni bo dolgo. Ko

"Zjutraj si nekaj omenil o meni in neki ljubezni," začel je, "kdo ti je o tem kaj pripovedoval?"

"Treba ni, da bi mi kaj kazal,"

"Zjutraj si nekaj omenil o meni in neki ljubezni," začel je, "kdo ti je o tem kaj pripovedoval?"

"Treba ni, da bi mi kaj kazal,"

"Zjutraj si nekaj omenil o meni in neki ljubezni," začel je, "kdo ti je o tem kaj pripovedoval?"

"Treba ni, da bi mi kaj kazal,"

"Zjutraj si nekaj omenil o meni in neki ljubezni," začel je, "kdo ti je o tem kaj pripovedoval?"

"Treba ni, da bi mi kaj kazal,"

"Zjutraj si nekaj omenil o meni in neki ljubezni," začel je, "kdo ti je o tem kaj pripovedoval?"

"Treba ni, da bi mi kaj kazal,"

"Zjutraj si nekaj omenil o meni in neki ljubezni," začel je, "kdo ti je o tem kaj pripovedoval?"